

Requiem

Hoewel 23 jaar ouder dan César Franck (resp. 1822 en 1845) ligt de vergelijking tussen Franck en Fauré enigszins voor de hand. In ieder geval waren zij beiden organisten in de katholieke eredienst, wat bijdroeg tot hun drang naar modaliteiten. De oude kerktoonsoorten ondervonden na bijna drie eeuwen een herwaardering, mede door de revival van het Gregoriaans. Beiden waren ook compositiedocent, en daarmee in hun stijl een mengsel van conservatisme met een geheel persoonlijk idioom, dat zich bij Franck (zie daar) pas laat ontwikkelde. Bij Fauré is eerder een contrast tussen zijn vroege en late werk (scheidslijn circa 1900) te zien; een ontwikkeling van een typisch frans salonachtig gemiddelde naar een zeer complexe chromatische stijl, waarbij de tonale zoektochten in sommige gevallen wel heel ver gaan.

Centraal in zijn werk staan liederen en kamermuziek. Van de weinige groot opgezette composities is vooral het requiem geliefd geraakt; een verstilde tegenpool van Verdi's meesterwerk. (Typerend is, dat het Dies Irae, waarop Verdi het dramatische accent legt, bij Fauré ontbreekt.)

Het Introïtus bestaat uit 8 + 9 maten; het eerste fragment is zuiver diatonisch.

De tonica Dmin wordt uitgangspunt van twee plagale verbindingen, Dmin-Amin en Bes- F.

Re-qui-em a-er-ter-nam do-na-e-is Do-mi-ne et lux per-pe-tu-a
lu-ce-at lu-ce-at lu-ce-at e-is lu-ce-at e-is

In het tweede fragment een meer chromatische wereld, waarin een wending richting subdominant Bes, die uiteindelijk pianissimo eerst gaat naar Ges/Des (F⁷ wordt subdominant), en vervolgens in F/C oplost (Des⁷ wordt subdominant), pp tweemaal een in de diepte verstilde T/D-ligging, waarvan het effect des te groter is doordat deze wending in het algemeen juist als fortissimo-hoogtepunt werd toegepast.

Later in dit deel treffen we één van de weinige echt dramatische momenten aan in het Kyrie, dat verstild begint, maar een hoogtepunt vindt in de aanroeping 'Exaudi':

ex-au-di etc.

Majeur/Mineur

Modaal: C aeolisch

Brahms

Fauré

Fm C Fm
S T S
of T D T

Cm F Bes7 C
T S D T
of S D
of T S D

In dat kader citeren we nog de aanvang van het lied ‘Clair de lune’.

Gm C⁷ Dm⁷ G C Bes Es Bes Cm⁶ Gm
T S D T S T S T S T

De dorische modus leent zich uiteraard perfect voor het clair-obscuur van het maanlicht, en ook hier weer de afsluiting in majeur.

Iets later in dit lied:

p

F⁹ G Cm F⁹ Bes⁹/F F⁷ Bes
S-> en D-> S D T/D D T

Het F⁷ akkoord fungeert eerst als sudom. van suddominant Cmin, en later als dominant van de tonica's Gmin en Bes.

Zeer licht wordt de toon in het middengedeelte, waar Fauré het beginthema heenvlecht door de lydische kadens Es F9 Es:

pp

Es F⁷ Es Cm F⁷ Es
T S T T S T

Au calme clair de lune, triste et beau,

Een stuk verder gaat Fauré in het lied 'Les présents':

The image shows a musical score for a piano piece. The score is in 3/4 time and features a chromatic passage in the right hand. The left hand provides harmonic support with chords. Above the staff, four tonic areas are indicated: Es, Cm, A, Ges, and Es. Below the staff, a detailed chord analysis is provided for each measure.

Es	As ⁷	Cm	Bo (Giso)	A	E ⁷	Es/Bes	Besm ⁷	Esm ⁷	As ⁷	Ges ⁷ /Des	Bes ⁷	Es
T	S	T	Do	T	D	T/D	D	T	S	D/T	D	T

Een schijnbaar zeer chromatische passage, maar in feite gebruikt F hier de octotone modaliteit door de melodie in diatonische fragmenten te verdelen, die verspreid worden over de 4 tonicas Es Gmin A en Ges. Vooral pikant is de slotwending, omdat daar de T/D (Ges⁷/Des) werkt als voorhouding voor dominant Bes⁷ in Es.